

emcdda.europa.eu

WYPOWIEDŹ

Wolfganga Götza, Dyrektora Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii

W związku z ogłoszeniem
Sprawozdania rocznego 2008: stan problemu narkotykowego w Europie
Zakaz publikacji do: 6.11.2008 do godz. 10:00 czasu środkowoeuropejskiego

Wyważona analiza tego, co wiemy o obecnej sytuacji dotyczącej narkotyków, jest podstawowym warunkiem świadomej, produktywnej i przemyślanej debaty nad tym złożonym zagadnieniem. Analiza taka gwarantuje, że opinie są poparte faktami oraz że osoby podejmujące trudne decyzje polityczne mają jasny obraz dostępnych wariantów i płynących z nich korzyści. Takie jest uzasadnienie naszego *Sprawozdania rocznego 2008: stan problemu narkotykowego w Europie*, które mamy zaszczyt zaprezentować dzisiaj w Brukseli.

Miniony rok był bezprecedensowym rokiem dla refleksji, na szczeblu europejskim i globalnym, nad dotychczasowymi wynikami polityki antynarkotykowej oraz kierunkami działań w przyszłości. EMCDDA brało czynny udział w działaniach na obu szczeblach.

W szczególności, udzielało Komisji Europejskiej wsparcia technicznego w ocenie bieżącego planu działań UE w zakresie narkotyków (2005–08), a także w bieżącym przeglądzie postępów w zakresie celów ustanowionych na nadzwyczajnej sesji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNGASS) w sprawie narkotyków z 1998 r. ⁽¹⁾.

Satysfakcjonująca jest świadomość, że według standardów międzynarodowych Europa wyróżnia się jako jedna z części świata, w której zdolności monitorowania narkotyków są najlepiej rozwinięte. Jednakże pozostajemy w pełni zaangażowani w dalszą poprawę jakości i trafności dostępnych danych, by stanowiły lepsze wsparcie informacyjne dla decyzji politycznych i praktyki w całej UE.

Dzisiejsze sprawozdanie pokazuje, że choć wskaźniki używania narkotyków pozostają historycznie wysokie, wydaje się, że wkraczamy w fazę większej stabilizacji. Ogólnie, w przypadku większości wskaźników dotyczących używania narkotyków, nie obserwujemy znacznego wzrostu, a w niektórych obszarach tendencje wydają się mieć charakter spadkowy. Na przykład wskaźniki używania amfetaminy i ecstasy sugerują ogólną stabilizację lub spadek. Ponadto najnowsze dane wyraźnie sygnalizują, że w niektórych krajach używanie konopi wśród młodzieży stabilizuje się lub maleje.

Dostępność leczenia w Europie, choć nadal niewystarczająca, ciągle wzrasta; do tego stopnia, że w niektórych krajach większość użytkowników heroiny — kiedyś uważanych za populację ukrytą — jest teraz w kontakcie z różnego rodzaju służbami. Co więcej, podczas gdy zaledwie kilka lat temu główną kwestią w debacie nad polityką antynarkotykową były zakażenia HIV wśród osób dożylnie używających narkotyków, wskaźniki nowych zakażeń przypisywanych używaniu narkotyków spadły i nadal spadają.

Jesteśmy również świadkami większej spójności na szczeblu europejskim w sposobie podchodzenia państw członkowskich UE do tego zagadnienia. Obecnie 26 państw członkowskich UE, a także Chorwacja, Turcja i Norwegia, przyjęło krajowy dokument dotyczący polityki antynarkotykowej (w porównaniu z 10 krajami w 1995 r.), przy czym dokumenty te są w coraz większym stopniu skonstruowane według podobnego schematu co plan działań UE w zakresie narkotyków. Ostatni rok był też rokiem wzmożonej aktywności w zakresie podejmowania decyzji politycznych na szczeblu krajowym. Około połowa (13) państw członkowskich UE była na różnych etapach weryfikacji i nowelizacji swoich dokumentów z zakresu polityki antynarkotykowej.

Choć ważne jest uznanie tych pozytywnych wydarzeń, musimy też pamiętać, że dynamiczny charakter problemu narkotykowego stawia nas przed aktualnymi i przyszłymi wyzwaniami. Dziś podkreśla się sygnały ostrzegawcze dotyczące heroiny, ciągły wzrost spożycia kokainy, wysoki wskaźnik występowania wirusowego zapalenia wątroby typu C (HCV) wśród osób dożylnie używających narkotyków, wysokie wskaźniki zgonów związanych z narkotykami, a także dalsze doniesienia o nadużyciach i nielegalnej produkcji syntetycznych opioidów, takich jak fentanyl. Dodatkowo w sprawozdaniu podkreślono średnio 36-procentowy wzrost liczby zgłoszonych wykroczeń przeciw prawu antynarkotykowemu w państwach członkowskich UE w ciągu pięciu lat, od 2001 do 2006 r., a w opublikowanym dzisiaj wraz ze *Sprawozdaniem rocznym* przeglądzie poświęcono szczególną uwagę potencjalnemu zagrożeniu związanemu z używaniem narkotyków przez młode osoby z grup ryzyka ⁽²⁾.

Kwestie te prowadzą mnie do zagadnienia kosztów problemu narkotykowego dla Europy — podstawowego tematu obecnej debaty na temat polityki antynarkotykowej i problemu omówionego w różnych częściach dzisiejszego sprawozdania ⁽³⁾. Przez ostatnie 12 miesięcy EMCDDA pracowało nad identyfikacją i testowaniem wspólnych narzędzi, które będą ułatwiać gromadzenie danych na temat wydatków publicznych związanych z narkotykami w całej UE. Choć praca ta jest ciągle w fazie wstępnej, nasze pierwsze szacunki sugerują, że wydatki państwowe na problem narkotykowy mogą kosztować przeciętnego obywatela UE około 60 euro rocznie.

Jeszcze trudniej jest precyzyjnie określić szkody spowodowane przez używanie narkotyków: tragiczną utratę życia, skutki przestępczości związanej z narkotykami, negatywne oddziaływanie na społeczności, w których narkotyki są produkowane lub sprzedawane, a także to, w jakim zakresie przemyt narkotyków osłabia rozwój społeczny i stabilność polityczną krajów produkujących narkotyki i krajów tranzytowych. Wystarczy przyjrzeć się niepokojącym wydarzeniom, które mają miejsce w następstwie przewozu tranzytowego kokainy przez kraje Afryki Zachodniej, aby uświadomić sobie spustoszenie i straty, jakie problem narkotykowy może powodować.

Wreszcie, analizujemy dziś, w jaki sposób we wszystkich krajach europejskich prowadzone są badania naukowe poświęcone problemom narkotykowym, dostarczające informacji istotnych dla określenia i zrozumienia oddziaływania nielegalnych narkotyków. Niedawne sprawozdanie EMCDDA na ten temat ⁽⁴⁾ zawiera ogólny zarys organizacji badań naukowych związanych z narkotykami w Europie. Planowane badanie zainaugurowane przez Komisję Europejską będzie zawierać zalecenia poświęcone brakującej wiedzy oraz poprawie współpracy w dziedzinie badań na szczeblu europejskim.

Ostatni rok ma szansę być postrzegany jako ważny etap w historii międzynarodowej polityki kontroli narkotyków. Europa przygotowuje się do rozpoczęcia nowego planu działań UE w zakresie narkotyków (2009–12) ze świadomością, że obecnie bardziej niż kiedykolwiek wcześniej istnieje zgoda na temat kierunków postępowania i wiedza na temat przyszłych wyzwań.

Uwagi:

⁽¹⁾ Przegląd postępów 10-lecia został zainaugurowany w Komisji ONZ ds. Środków Odurzających (CND) w marcu 2008 r.

⁽²⁾ Zob. publikacja w wybranych zagadnieniach: *Drugs and vulnerable groups of young people*, 6.11.2008 <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

⁽³⁾ Zob. też publikacja w wybranych zagadnieniach: *Towards a better understanding of drug-related public expenditure in Europe*, lipiec 2008 r. <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

⁽⁴⁾ Zob. też publikacja w wybranych zagadnieniach: *National drug-related research in Europe*, październik 2008 r. <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

Informacje na temat wszystkich produktów, komunikatów prasowych, serwisów i wydarzeń związanych ze *Sprawozdaniem rocznym* będą dostępne o godz. 10:00 czasu środkowoeuropejskiego w dniu 6.11.2008 na stronie internetowej: <http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>